

Laidiens: **28.11.2016., Nr. 231**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2016/231.1**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 737

Rīgā 2016. gada 22. novembrī (prot. Nr. 64 27. §)

Kārtība, kādā veicami bezpilota gaisa kuģu un tādu cita veida lidaparātu lidojumi, kuri nav kvalificējami kā gaisa kuģi

*Izdoti saskaņā ar likuma
"Par aviāciju" 47. pantu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā veicami bezpilota gaisa kuģu un tādu cita veida lidaparātu lidojumi, kuri nav kvalificējami kā gaisa kuģi (turpmāk – bezpilota gaisa kuģis).
2. Šo noteikumu izpratnē ar bezpilota gaisa kuģi saprot gaisa kuģi, kas ir izstrādāts tā, lai cilvēks, kurš lidojuma laikā rīkojas ar bezpilota gaisa kuģa lidojuma vadības ierīcēm (turpmāk – pilots), neatrastos gaisa kuģī, un kas tiek pilotēts no attālinātas bezpilota gaisa kuģa tālvadības vietas, un kas tiek izmantots atpūtai, sportam un ar bezpilota gaisa kuģi veicamiem speciāliem aviācijas darbiem.
3. Šo noteikumu 8., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 24., 28., 51. un 56. punkts neattiecas uz bezpilota gaisa kuģiem, kurus izmanto normatīvajos aktos noteikto valsts funkciju veikšanai. Šādu bezpilota gaisa kuģa izmantošanu koordinē attiecīgā valsts iestāde vai cita institūcija, kurai ar normatīvajiem aktiem deleģētas valsts funkcijas un uzdevumi. Pirms bezpilota gaisa kuģa lidojumu uzsākšanas attiecīgā valsts iestāde vai cita institūcija iesniedz valsts aģentūrā "Civilās aviācijas aģentūra" (turpmāk – Civilās aviācijas aģentūra) informāciju par paredzamajām atkāpēm no šiem noteikumiem. Šajā punktā minētās valsts iestādes un citas institūcijas Latvijas Republikas gaisa telpas izmantošanu saskaņo ar valsts akciju sabiedrību "Latvijas gaisa satiksme" (turpmāk – Latvijas gaisa satiksme).
4. Bezpilota gaisa kuģa lidojumus veic tā, lai neapdraudētu cilvēku dzīvību, veselību, privātumu vai mantu, lidojumu drošumu un drošību, nenodarītu kaitējumu videi, kā arī neapdraudētu valsts aizsardzības un drošības intereses.
5. Bezpilota gaisa kuģa lidojumiem Latvijas Republikas gaisa telpā izmanto radiofrekvences atbilstoši normatīvajiem aktiem par radiofrekvenču spektra joslu sadalījumu radiosakaru veidiem un iedalījumu radiosakaru sistēmām, kā arī par radiofrekvenču spektra joslu izmantošanas vispārīgajiem nosacījumiem saskaņā ar Nacionālo radiofrekvenču plānu.
6. Gaisa telpas lietotājiem paredzētie aeronavigācijas dati un aeronavigācijas informācija (piemēram, par Latvijas Republikas lidlaukiem un gaisa telpas struktūru) ir pieejama Latvijas gaisa satiksmes tīmekļvietnē <http://ais.lgs.lv>

II. Pamatprasības lidojumu veikšanai ar bezpilota gaisa kuģi

7. Bezpilota gaisa kuģis ir konstruēts un aprīkots tā, lai nodrošinātu tā drošu nosēšanos vai pašiznīcināšanos, ja pilots ir zaudējis kontroli pār tā vadību.

8. Bezpilota gaisa kuģis ir marķēts ar tā īpašnieka vai valdītāja vārdu un uzvārdu (juridiskajām personām – nosaukumu), deklarētās dzīvesvietas adresi (juridiskajām personām – juridisko adresi) un tālruņa numuru.

9. Ja bezpilota gaisa kuģa kopējā pacelšanās masa pārsniedz 1,5 kg, tās īpašnieks apdrošina savu civiltiesisko atbildību pret zaudējumiem, kurus bezpilota gaisa kuģis varētu radīt trešās personas veselībai, dzīvībai vai mantai, kā arī videi, izņemot gadījumus, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Regulā (EK) Nr. 785/2004 par apdrošināšanas prasībām, kas attiecas uz gaisa pārvadātājiem un gaisa kuģu ekspluatantiem.

10. Bezpilota gaisa kuģa lidojumi tiek veikti laikposmā starp saullēktu un saulrietu.

11. Bezpilota gaisa kuģa lidojumi tiek veikti tiešās redzamības zonā ne tālāk par 500 m horizontālajā plaknē no bezpilota gaisa kuģa tālvadības vietas. Ja bezpilota gaisa kuģa kopējā pacelšanās masa pārsniedz 1,5 kg, tā tālvadības vieta tiek norobežota drošā attālumā un tajā nedrīkst atrasties nepiederošas personas.

12. Veicot lidojumus, bezpilota gaisa kuģis atrodas drošā attālumā no lidojumā neiesaistītām personām un īpašuma uz zemes, kā arī no citiem gaisa telpas lietotājiem. Ja bezpilota gaisa kuģis traucē citiem gaisa telpas lietotājiem, bezpilota gaisa kuģa pilots nekavējoties dod tiem ceļu.

13. Lai tiktu ievērots drošs attālums, pilots, veicot lidojumu ar bezpilota gaisa kuģi:

13.1. kura kopējā pacelšanās masa nepārsniedz 250 g, pirms lidojuma izvērtē un izvēlas drošu lidojuma zonu, kas ietver drošu distanci no lidojumā neiesaistītajām personām un īpašuma uz zemes;

13.2. kura kopējā pacelšanās masa pārsniedz 250 g, izvēlas distanci ne tuvāk kā 50 m attālumā no lidojumā neiesaistītajām personām un īpašuma uz zemes.

14. Bezpilota gaisa kuģa lidojumi tiek veikti drošā attālumā, bet ne tuvāk par 50 m no publiska pasākuma, sapulces, gājiena vai piketa (turpmāk – pasākums) norises vietas. Lai veiktu bezpilota gaisa kuģa lidojumu virs pasākuma norises vietas vai tās tiešā tuvumā, bezpilota gaisa kuģa kopējā pacelšanās masa nedrīkst pārsniegt 1,5 kg un nepieciešams rakstisks saskaņojums no personas, kura ir atbildīga par pasākuma organizēšanu. Persona, kura ir atbildīga par pasākuma organizēšanu, bezpilota gaisa kuģa lidojumu saskaņo ar pašvaldību, kuras administratīvajā teritorijā paredzēta pasākuma norise, kā arī nodrošina sabiedrības informēšanu par bezpilota gaisa kuģa lidojumu. Ja bezpilota gaisa kuģa lidojums notiek virs pasākuma norises vietas vai tās tiešā tuvumā, bezpilota gaisa kuģi aprīko ar izpletna sistēmu, kas nostrādā avārijas gadījumā, kā arī nodrošina, lai tas raidītu gaismas signālu, bet avārijas gadījumā – arī akustisku brīdinājuma signālu.

15. Virs Aizsargjoslu likumā minētajiem infrastruktūras objektiem un to aizsargjoslām, izņemot šo noteikumu 16. punktā minētos gadījumus, bezpilota gaisa kuģa lidojumus saskaņo ar infrastruktūras objekta īpašnieku vai valdītāju.

16. Bezpilota gaisa kuģa lidojumi bez infrastruktūras objekta īpašnieka vai valdītāja saskaņošanas ir atļauti virs šādiem Aizsargjoslu likumā minētajiem infrastruktūras objektiem:

16.1. Aizsargjoslu likuma II nodaļā minētajiem vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslu objektiem un to aizsargjoslām;

16.2. Aizsargjoslu likuma 15. pantā minētajām aizsargjoslām ap valsts meteoroloģisko un hidroloģisko novērojumu stacijām un hidrometriskajiem posteņiem un ap citiem stacionāriem valsts nozīmes monitoringa punktiem un posteņiem;

16.3. Aizsargjoslu likuma 17. pantā minēto siltumtīklu aizsargjoslām;

16.4. Aizsargjoslu likuma 18. pantā minētajām aizsargjoslām ap meliorācijas būvēm un ierīcēm;

16.5. Aizsargjoslu likuma 19. pantā minētajām aizsargjoslām gar ūdensvadu un kanalizācijas tīkliem;

16.6. Aizsargjoslu likuma 20. pantā minētajām aizsargjoslām ap ģeodēziskā tīkla punktiem;

16.7. Aizsargjoslu likuma IV nodaļā minētajām sanitārajām aizsargjoslām, izņemot kapsētas.

17. Bezpilota gaisa kuģa lidojumus veic ne tuvāk par 500 m no ieslodzījuma vietām un to jaunbūvēm (1. pielikums), izņemot gadījumu, kad lidojums ir saskaņots ar Ieslodzījuma vietu pārvaldi.

18. Bezpilota gaisa kuģa lidojumus virs rūpniecisko avāriju riska objektiem saskaņo ar attiecīgā objekta īpašnieku vai valdītāju.

19. Bezpilota gaisa kuģa lidojumus veic ne tuvāk par 500 m no militārās infrastruktūras objektiem (2. pielikums), kuri tiek izmantoti Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām, izņemot gadījumu, kad lidojums ir saskaņots ar Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem. Bezpilota gaisa kuģa lidojumus veic ne tuvāk par 500 m no karakuģiem ostas akvatorijā un jūrā un neveic gaisa telpas aizliegtajās zonās, īslaicīgi rezervētajās zonās un īslaicīgi norobežotajās zonās, kas izveidotas Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām, to aktīvās darbības laikā.

20. Bezpilota gaisa kuģa lidojumus aizliegts veikt tuvāk par 50 m no infrastruktūras objektiem, kas saistīti ar sabiedriskās kārtības un drošības, valsts robežas drošības un civilās aizsardzības nodrošināšanu (3. pielikums), kā arī virs minētajiem objektiem, izņemot gadījumu, kad lidojums ir saskaņots ar attiecīgā objekta īpašnieku vai valdītāju.

21. Bezpilota gaisa kuģu lidojumus virs Latvijas Bankas objektiem (4. pielikums) saskaņo ar Latvijas Banku.

22. Šajos noteikumos noteiktie bezpilota gaisa kuģa lidojuma augstuma ierobežojumi neattiecas uz darbībām, kas ietver lidojumu fiksēta objekta (piemēram, sakaru tornis vai masts, bāka, ražotne) tuvumā pēc objekta īpašnieka vai valdītāja pieprasījuma, vai ja to veic šo noteikumu 3. punktā minētās valsts iestādes un citas institūcijas. Šādā gadījumā bezpilota gaisa kuģis lidojuma laikā ievēro attālumu, kas nepārsniedz 15 m horizontālajā plaknē no objekta, un lidojuma augstumu, kas nepārsniedz minētā objekta augstumu.

23. Par bezpilota gaisa kuģa drošu darbību atbild tā pilots. Pilots pirms lidojuma iepazīstas ar šo noteikumu 6. punktā minēto informāciju, izvērtē iespējamos riskus, tostarp apkārtējās vides specifiku, ģeogrāfisko izvietojumu, apbūvi, infrastruktūru, kā arī meteoroloģiskos apstākļus.

24. Bezpilota gaisa kuģa pilots pieaicina novērotāju (fizisku personu, kas sniedz atbalstu pilotam vizuālā kontakta nodrošināšanai ar bezpilota gaisa kuģi un droša lidojuma veikšanai), ja lidojums tiek veikts šo noteikumu 46. un 49. punktā minētajā gaisa telpā, kā arī šo noteikumu 14. un 51. punktā minētajā gadījumā. Citos gadījumos, ja tas nepieciešams lidojumu drošumam, lēmumu par novērotāja piesaisti pieņem pilots. Bezpilota gaisa kuģa pilotam un lidojuma novērotājam jāspēj savstarpēji sazināties, izmantojot sakaru līdzekļus, ja tiešā balss saziņa nav iespējama.

25. Bezpilota gaisa kuģa pilota un lidojuma novērotāja pienākumus var pildīt persona, kas sasniegusi 18 gadu vecumu, izņemot šo noteikumu 26. punktā minēto gadījumu.

26. Persona, kas nav sasniegusi 18 gadu vecumu, var pildīt bezpilota gaisa kuģa pilota pienākumus bez 18 gadu vecumu sasniegušas personas uzraudzības, ja bezpilota gaisa kuģa kopējā pacelšanās masa nepārsniedz 0,5 kg un tā veikspēja neļauj sasniegt augstumu, kas pārsniedz 50 m (164,04 pēdas) virs zemes vai ūdens virsmas. Pārējos gadījumos persona, kas nav sasniegusi 18 gadu vecumu, var pildīt bezpilota gaisa kuģa pilota pienākumus tikai 18 gadu vecumu sasniegušas personas uzraudzībā.

27. Aizliegts pildīt bezpilota gaisa kuģa pilota un lidojuma novērotāja pienākumus, kā arī uzraudzīt lidojumus, ko veic persona, kas nav sasniegusi 18 gadu vecumu, atrodoties alkoholisko vielu ietekmē, ja alkohola koncentrācija asinīs pārsniedz 0,2 promiles, kā arī atrodoties narkotisko, psihotropo vai citu apreibinošu vielu ietekmē.

28. Bezpilota gaisa kuģa pilots ir vizuāli identificējams un pēc uzraugošo un tiesībsargājošo institūciju, kā arī Nacionālo bruņoto spēku un valsts drošības iestāžu pieprasījuma uzrāda personu apliecinošu dokumentu, atļauju vai saskaņojumu, kā arī citus dokumentus, ja to paredz šie noteikumi. Uzraugošās un tiesībsargājošās institūcijas, kā arī Nacionālie bruņotie spēki un valsts drošības iestādes ir tiesīgas pieprasīt pārtraukt lidojumu, ja netiek ievērotas šo noteikumu prasības.

III. Papildprasības lidojumu veikšanai ar atsevišķu veidu bezpilota gaisa kuģiem

29. Latvijas Republikas gaisa telpā var veikt lidojumus ar tādu radiovadāmu lidmodeli (bezpilota gaisa kuģis, kas tiek izmantots sportam):

29.1. kas kopā ar aprīkojumu (bez degvielas) sver ne vairāk par 20 kg;

29.2. kura dzinējs ir droši nostiprināts un kas nav aprīkots ar metāla propelleri vai propelleri, kas bijis remontēts;

29.3. kura konstrukcijas detaļām (spārniem, astei) nav asu priekšējo šķautņu;

29.4. kura radiouztvērējs atrodas vibrāciju absorbējošā iepakojumā (konteinerā);

29.5. kas konstruēts un būvēts tā, lai lidojuma laikā nebūtu iespējama nejauša smagu detaļu vai balasta atdalīšanās no tiem.

30. Radiovadāma lidmodeļa lidojumi notiek pilota izvēlētā gaisa telpas zonā virs laukuma, kas ir vismaz 500 m garš un 200 m plats. Radiovadāma lidmodeļa pilots nodrošina, lai šajā laukumā un 50 m drošības zonā ap to neatrastos cilvēki, dzīvnieki, transportlīdzekļi, kā arī ugunsbīstami un sprādzienbīstami priekšmeti.

31. Radiovadāma lidmodeļa pilots pirms lidojuma veikšanas parliecinās:

31.1. ka paredzēto vadības pults raidītāja radioviļņu frekvenci neizmanto cits pilots;

31.2. par vadības iekārtu pareizu darbību pirms un pēc dzinēja startēšanas.

32. Ja tuvāk par 200 m no radiovadāma lidmodeļa pilota vadības stacijas atrodas cilvēki, pacelšanās laikā pilots pirmajā manevrā to vada uz lidojuma zonas vidu.

33. Ja rodas radiosakaru traucējumi vai vadības kontroles traucējumi, radiovadāmā lidmodeļa lidojumu nekavējoties pārtrauc un lidmodeli nosēdina.

34. Ja radiovadāmais lidmodelis iepriekš lidojumos nav pārbaudīts, tā lidojumus veic ne tuvāk par 200 m no cilvēkiem.

35. Aizliegts vadīt radiovadāmo lidmodeli, ja:

35.1. tas veic lidojumu tuvāk par 200 m no Aizsargjoslu likumā noteiktajiem infrastruktūras objektiem un to aizsargjoslām, ja vien Aizsargjoslu likumā un šajos noteikumos nav noteikts lielāks attālums;

35.2. varētu tikt zaudēta pilota nepārtraukta vizuāla kontrole pār radiovadāmo lidmodeli;

35.3. tas lido pāri transportlīdzekļu stāvvietām un vietām, kur pulcējas cilvēki.

36. Latvijas Republikas gaisa telpā veic tādu raķešu modeļu lidojumus, kuri atbilst šādām prasībām:

36.1. to izgatavošanai izmantoti viegli un trausli materiāli;

36.2. to konstrukcijā nav būtisku metāla daļu (monolītas metāla daļas nav izmantotas nesošā korpusa, priekšgala aptecētāja, stabilizatoru vai stabilizējošo virsmu izgatavošanai);

36.3. dzinēji satur ne vairāk par 200 g cietās degvielas maisījuma;

36.4. pilna starta masa nepārsniedz 1500 g;

36.5. dzinējs nesatur vairāk par 125 g cietās degvielas maisījuma;

36.6. impulss nav lielāks par 100 Ns (Ņūtonsekundēm);

36.7. vilkmes laiks ir lielāks par 0,050 sekundēm.

37. Latvijas Republikas gaisa telpā veic tādu bezpilota raķešu lidojumus, kuras atbilst šādām prasībām:

37.1. tās izgatavotas no viegliem un trausliem materiāliem bez būtiskām metāla detaļām to konstrukcijā;

37.2. tās aprīkotas ar rūpnieciski ražotu dzinēju, kas ir aizsargāts pret spontānu pašaiždegšanos mehāniskas iedarbības vai temperatūras (līdz 80 °C) ietekmē un ir izgatavotāja hermetizēts ar nemetāliska materiāla viegli noņemamām plombām sprauslā un dzinēja priekšgalā (izņemot gadījumu, ja konkrētais dzinējs ir projektēts savas funkcijas veikšanai ar uzstādītām plombām);

37.3. tās aprīkotas ar aerodinamiskās bremzēšanas ierīci (izpletņi, bremzēšanas lenti, aerodinamisku virsmu), kas nodrošina bezpilota raķetes drošu piezemēšanos;

37.4. tās aprīkotas ar elektroniski vadāmu palaišanas mehānismu, kurš starta brīdī to operatoram nodrošina atrašanos drošā attālumā, kas nav mazāks par 5 m no bezpilota raķetes starta vietas.

38. Pirms bezpilota raķetes lidojuma uzsākšanas tās pilots nodrošina, ka palaišanas zonā vismaz 500 m rādiusā neatrodas cilvēki, kas nav saistīti ar bezpilota raķetes palaišanu, dzīvnieki, transportlīdzekļi, personu manta, ugunsbīstami un sprādzienbīstami priekšmeti.

39. Bezpilota raķeti palaiž no starta iekārtas, kas atrodas uz stabila un ugunsdroša pamata un nepieļauj nejaušu bezpilota raķetes kursa maiņu.

40. Bezpilota raķešu lidojumus veic gaisa telpas struktūras elementā, kas konkrēto lidojumu veikšanai speciāli izveidots saskaņā ar normatīvajiem aktiem par gaisa telpas pārvaldības kārtību, gaisa telpas struktūru un tās mainīšanas kārtību, ņemot vērā, ka mākoņi vai citas dabas parādības neaizēno vairāk par pusi (4/8 oktas) no raķešu palaišanas zonas un horizontālā redzamība jebkurā augstumā nav mazāka par 10 km.

41. Aizliegts veikt bezpilota raķešu lidojumus:

41.1. tuvāk par 10 km no lidlauka skrejceļa;